

מחון בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדטה, הגלויה והסמויה, המצויה בהם

מצורף קישור לריכוז תכניות לימודים – מומלץ לעיין בתכנית הלימודים על פיה נכתב ספר הלימוד אותו אתם בודקים. תודה.

שם הספר: דרך המילים ספר ב		כתה: ב	הוצאה:כנרת
שנת הוצאה: 2007		שמות הכותבים: בינה גלר טליתמן רחל רייזנברג	
למי מיועד? ממלכתי			
ממד לבדיקה	קריטריונים	תשובות ודוגמאות מילוליות	
רשימת הנושאים בהם עוסק הספר	פירוט תוכן העניינים: נושאים מרכזיים ופריטים בתוך כל פרק	<ol style="list-style-type: none"> 1. שנה חדשה-כתה חדשה 2. בחברה לחוד ויחד 3. במשפחה 4. מבט אל הסביבה 5. שבת 6. ראש השנה 7. יום הכפורים 8. סוכות 9. שמחת תורה 10. יצחק רבין 11. חנוכה 12. טו בשבט 13. פורים 14. פסח 15. יום השואה 16. יום הזכרון לחללי מערכות ישראל 17. יום העצמאות 18. ירושלים 19. לג בעומר 20. שבועות 21. איך העונות מתחלפות 	
		מספר העמוד, המקור ² , ציטוט והסבר	רלוונטיות לנושא / לתחום הדעת
תכנים ממקורות ¹ יהודיים ו/או הקשרים דתיים	בתוך הטקסט ובתרגול	רלוונטי	
		לא רלוונטי	<ol style="list-style-type: none"> 1. בסוף כל פרק מוקדש עמוד אחד או שניים לציטוטים מודגשים "מן המקורות". לדוגמה עמודים: 32, 61, 72, 82, 88, 95, 190, 181, 168, 145, 136, 123, 104. המקורות הם לא רק התנך אלא גם: מדרש רבה, מחזור, גמרא, תפילות, התלמוד.

¹ מקור: ספרי המקרא: תורה, תנ"ך; ספר האגדה; תפילה; סידור; מחזור; פיוט; תלמוד; משנה; מדרש; חז"ל; סיפור חסידי; הרמב"ם ועוד
² מקור: ספרי המקרא: תורה, תנ"ך; ספר האגדה; תפילה; סידור; מחזור; פיוט; תלמוד; משנה; מדרש; חז"ל; סיפור חסידי; הרמב"ם ועוד

מחווון בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדתה, הגליוה והסמויה, המצויה בהם

<p>2. בעמוד 68 סיפור אגדת חז"ל- אלוהים "עוצר את השמש בשמיים" כדי שאבא לא יאלץ "לחלל שבת"</p> <p>3. בעמוד 72 לגבי ראש השנה נכתב כי "מצווה מרכזית לשמוע תקיעת שופר". הלשון היא של ציווי ולא בחירה.</p> <p>4. ב-73 סבא של יואב בבית חולים והוא צריך להתפלל בבית הכנסת בזמן תקיעת השופר כדי שיבריא- סיפור בעייתי מבחינת המסר שבו. מה יקרה לסבא של ילד שלא מתפלל?</p> <p>5. ב-84 הסיפור "אני רוצה לצום" על ילד בן 9 שמתעקש לצום. יש לו חבר "שהצליח לצום עד הסוף אף על פי שכמעט התעלף" והוא מבטיח לעצמו ש"בשנה הבאה יצום כל היום".</p> <p>6. טקסטים בעמודים 90, 96, 182 מסבירים שוב את מנהגי ומצוות הדת היהודית לגבי החגים ואינם טקסטים סיפוריים או ליריים.</p> <p>7. ב-172-173- עוד סיפור על רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי</p>			
<p>עמוד 107 - ציטוט " ספור פך השמן כתוב בתלמוד. הסיפור אינו מסופר בספר המכבים. התלמוד הוא ספר חשוב שחובר כמה מאות שנים אחרי שנחקק חג חנוכה"</p> <p>עמוד 104- "הסידור הוא ספר תפילות לימי חל ושב. ישנם סידורים שכתובות בהם תפילות וברכות לכל החגים"</p> <p>בעמוד 82 מוסבר מהי תפילת כל נדרי ומהי תפילת נעילה</p> <p>בעמוד 72- מוסבר מהו מחזור, שולחן ערוך</p>	<p>רלוונטי</p> <p>לא רלוונטי</p>	<p>בחלונות מידע</p>	
<p>עמוד 62 ציור שבת דתית ילד עם כיפה בעמוד 84.</p>	<p>רלוונטי</p> <p>לא רלוונטי</p>	<p>באיורים ובתמונות</p>	

מחונן בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדטה, הגלויה והסמויה, המצויה בהם

תמונה של מתפללים בעמוד 83 תמונת חרדי עם שופר בעמוד 73 (למה לא תמונה רק של שופר?) בעמוד 180 ציטוט תנ"כי משולב בתמונה		
נעשה שימוש במילה אלוקים, הקב"ה, תפילות ונסים ברוב הספר	שפה	האם נעשה שימוש בשפה אמונית? ³
אין הבחנה. יש סיפורי נסים ואין שום שאלה לגבי מידת המציאות בהם.	הבחנה	האם ישנה הבחנה בין אמונות, דעות, עמדות ועובדות; הבחנה בין מיתוס למציאות? ⁴
המצוות ומנהגי החג מוצגים בצורה חד משמעית שאינה מאפשרת לערער או להטיל ספק. אין כמעט שאלות לעורר מחשבה אצל הילדים.	רמת השיח המוצע	האם הטקסטים והשאלות מאפשרים לתלמיד להטיל ספק? לערער ולהרהר אחר הנאמר? בכל נושא?
לסיכום הבדיקה		
רוב התכנים מתייחסים לדת ומנהגיה. הוספת ציטוטים "מן המקורות" אינה רלוונטית בחלק גדול מהמקרים ואינה מוסיפה דבר לתכנים עצמם. לדוגמה, בפרק על חילופי עונות מצוטט טקסט ממדרש רבה לפיו "הרוח מבקשת להחריב את העולם והקדוש ברוך הוא מחלישה שלא תזיק לבריות". בנוסף, טקסטים רבים מכילים בתוכם הפחדות סמויות- אם לא תתפלל בבית הכנסת, סבא שלך לא יבריא, אם לא תצום עד שתתעלף, אתה לא "גבר".		מה מפריע לי?⁵
מכיוון שהילדים נתקלים בטקסטים הדתיים במקומות אחרים, כמו שיעור תורה, ואין צורך שבשיעור שפה יחשפו אליהם שוב ושוב. ניתן להכניס תוכן ספרותי שאינו דתי	מדוע מפריע לי?	
להסיר את ההתייחסות למקורות הדתיים והסיפורים הדתיים. להכניס טקסטים של סופרים ומשוררים ערבים. טקסטים שמתייחסים לדתות או תרבויות אחרות. להכניס טקסטים שמתייחסים להתנהגות בחברה, ובסביבה.	מה אני מציע במקום? או בנוסף? מה חסר?⁶ מה מיותר?	
דברים נוספים שלא הוזכרו במחונן וחשוב לדעתי להדגיש:		
התרשמות כללית מהספר – ראוי או לא ראוי בעיני: בעיני חלק מהטקסטים הספרותיים והשירים שבספר ראויים. אך הספר צריך לעבור עריכה מחודשת כדי להוציא מתוכו טקסטים דתיים ותכנים לא רלוונטים מן המקורות. לכאורה אפשר לטעון כי בחלק מהמקרים הציטוטים מהמקורות רלוונטים, כיוון שחלק מנושאי הלימוד הוא חגים יהודיים אך זה ענין של מינון, ולטעמי המינון הוא מופרז.		

את המחונן המלא + נספחים [צילומים רלוונטיים] הכניסו בבקשה לתיקיה. הכנסו לקישור שלהלן והעבירו אליו את התקיה במלואה: **תודה**
<https://drive.google.com/drive/folders/0B1uxMR7MGiZTWVZ4YnhaLW82RGs> ☺☺☺

³ למשל: אלוקים; הקב"ה; תפילה; נס

⁴ למשל: נסים כעובדה קיימת – התרחשו בעבר ומתרחשים כיום; הטבע נוצר ועוצב, כעובדה שאין מערערים עליה, על ידי אלוהים

⁵ נא לצרף מספרי עמודים, ציטוטים ותמונות – ניתן לצרף צילום הדף [אם מצורף בקובץ נפרד – נא וודאו שהקובץ נושא את שם הספר במלואו (כולל

כתיבה)]

⁶ למשל: דוגמאות והשוואה לתרבויות אחרות / תיאוריות שונות